

Memorandum of Understanding
inzake de totstandkoming binnen Nederland
van een
Expert Centre voor Speciality Crops

Met dit Memorandum geven de genoemde partijen aan een Expert Centre voor Speciality Crops te willen realiseren met behoud van ieders eigen verantwoordelijkheden.

Ondergetekenden:

Het Ministerie van LNV, vertegenwoordigd door de **Minister**, namens deze mevrouw A.M. Burger, Directeur Generaal van het Ministerie van LNV

Wageningen Universiteit en Researchcentrum – met name de Plant Sciences Group, PRI en PPO, vertegenwoordigd door J.E. van den Ende, directeur Plant Sciences Group

College voor de Toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, vertegenwoordigd door P.A.E. van Erkelens, plv. voorzitter van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

LTO Nederland, vertegenwoordigd door J.J.J. Langeslag, voorzitter Werkgroep LTO Gewasbescherming

Plantum NL, vertegenwoordigd door A.C. van Elsen, directeur Plantum NL

Nefyto, vertegenwoordigd door M.G. Smit, voorzitter Algemeen Bestuur Nefyto

Overwegende dat partijen, betrokken bij de plantaardige sectoren van de Nederlandse land- en tuinbouw groot strategisch en economisch belang hechten aan het behoud van het bijzondere karakter van Nederland als centrum voor hoogwaardige, gespecialiseerde gewassen (*speciality crops*).

Overwegende dat teelttechnische kennis en onderzoek van private en publieke instellingen, kennis over uitgangsmateriaal, fytosanitaire regels, gewasgezondheid en geïntegreerde gewasbescherming en de toelating van gewasbeschermingsmiddelen voor *speciality crops* belangrijke ondersteuning hebben gegeven aan het succes van de Nederlandse land en tuinbouw, maar ook elders toonaangevend is.

Overwegende dat het voor het behoud en de uitbouw van de concurrentiepositie op Europees niveau van belang is de diverse expertisegebieden gerelateerd aan *speciality crops* herkenbaar samen te bundelen, met behoud van de zelfstandigheid van de onderliggende organisaties. Daarbij willen partijen ook samenwerking zoeken met partners buiten Nederland.

Overwegende dat per 14 juni 2011 de Europese Gewasbeschermingsmiddelenverordening 1107/2009 in werking treedt en daardoor een veranderde omgeving ontstaat voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen in het algemeen en kleine toepassingen van gewasbeschermingsmiddelen (op *speciality crops*) in het bijzonder.

Overwegende dat Nederland een leidende rol wil spelen in de implementatie en toepassing van de nieuwe Gewasbeschermingsverordening, met name waar het gaat om *speciality crops*.

1. Doel

Doel van dit memorandum is tussen initiatiefnemers overeenstemming te bereiken over activiteiten die moeten leiden tot de opzet van een Expert Centre voor *speciality crops*, een (virtueel) kennisnetwerk toegesneden op kleine teelten en de middelen en methoden die van belang zijn om deze hoogwaardige teelten in Nederland en Europa mogelijk te blijven maken. Een eerste uitwerking zal worden gegeven aan het aspect geïntegreerde gewasbescherming en de toelating van gewasbeschermingsmiddelen voor *speciality crops*. Het Expert Centre behoeft geenszins tot initiatiefnemers beperkt te blijven; ook andere instanties en organisaties kunnen zich aansluiten.

2. Onderdelen / elementen van het Expert Centre voor Speciality Crops

a. Landbouwkundig onderzoek

Het Nederlandse landbouwkundig onderzoek staat op hoog niveau binnen Europa en binnen de wereld. In ons land zijn bij uitstek concepten ontwikkeld voor productiesystemen, teelten en bedrijven waarbij op een kleine oppervlakte op een duurzame wijze een hoge productie wordt gerealiseerd.

Daarbij gaat het om teelttechnieken en om een optimale ondersteuning van het gewas via water, nutriënten, arbeid en andere inputs. Op het gebied van gewasbescherming gaat het onder meer om de ontwikkeling van en het toepasbaar maken van nieuwe en verbeterde gewasbeschermingsstrategieën.

De productie van *speciality crops* in Nederland is sterk ontwikkeld door de inzet van onderzoek, en andersom heeft het onderzoek in Nederland zich sterk ontwikkeld door deze teelt van *speciality crops*. Dit geldt in sterke mate voor onderdelen van Wageningen UR

WUR/PRI zetten zich in om door bundeling en toepassing van onderzoek en kennis in de verschillende disciplines de voortdurende ontwikkelingen in de productie van *speciality crops* te ondersteunen. Hierbij zal Wageningen UR ook samenwerking met andere kennisinstellingen nationaal en internationaal inbrengen.

b. Primaire productie en productie uitgangsmateriaal

De Nederlandse plantaardige productiesector wordt gevormd door *speciality crops*. De primaire sector vertegenwoordigd in LTO Nederland en de producenten van uitgangsmateriaal verenigd in Plantum NL vinden het behoud van *speciality crops* in Nederland, en de beschikbaarheid van duurzame gewasbeschermingsmethoden en -middelen daarbij, daarom van het grootste belang.

Duurzame gewasbescherming is een belangrijke voorwaarde voor een rendabele en maatschappelijk geaccepteerde bedrijfsvoering en een veilig product. Een schone start, met kwalitatief hoogwaardig uitgangsmateriaal staat aan het begin van een duurzame productieketen.

Via het Productschap Akkerbouw en het Productschap Tuinbouw, met als dragende partijen o.a. de Nederlandse telers en de producenten van uitgangsmateriaal wordt plantaardig praktijkonderzoek gefinancierd. Verder draagt het agrarisch bedrijfsleven via de Productschappen bij aan het Fonds Kleine Toepassingen gewasbeschermingsmiddelen. Tenslotte worden vanuit de Productschappen en Plantum NL de Coördinatoren Effectief Middelenpakket (CEMP's) gefinancierd.

De regionale en vaktechnische organisaties verenigd in LTO Nederland initiëren en begeleiden projecten waarin gewerkt wordt aan duurzame gewasbeschermingsoplossingen voor *speciality crops*, inspelend op ontwikkelingen in markt en maatschappij. Zij zetten zich daarbij in voor een effectief pakket gewasbeschermingsmaatregelen en –methoden, rekening houdend met veiligheid voor mens, dier, en milieu.

De producenten van plantaardig uitgangsmateriaal verenigd in Plantum NL zetten zich in voor kwalitatief hoogwaardig en schoon uitgangsmateriaal. Daarbij bieden ze duurzame gewasbeschermingsoplossingen aan zoals resistente rassen en gericht gebruik van kleine hoeveelheden gewasbeschermingsmiddel aan het begin van de productieketen (bijvoorbeeld zaadbehandelingen). Om dit te realiseren is een effectief pakket gewasbeschermingsmaatregelen en –methoden voor deze *speciality crops* nodig.

c. Beleid ter ondersteuning van kleine toepassingen en *speciality crops*

De agrofood- en sierteeltsector zijn een belangrijke drager van de Nederlandse economie. De Nederlandse agribusiness is sterk internationaal georiënteerd. Nederland staat, na de VS, op de tweede plaats van 's wereld grootste exporteur van landbouwproducten.

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de agribusiness en wil optimale condities scheppen voor de ontwikkeling van een duurzaam, vitaal en veelzijdig agrocluster in een globaliserende wereld. Nederland wil een blijvend economisch perspectief voor de plantenteelt bereiken. Concurrerende teelt van een breed assortiment gewassen is daarvoor van belang. Dat kan niet zonder de adequate middelen en methoden om gewassen te beschermen. De ontwikkeling daarvan is primair de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven. Garanties dat alle gewenste teelten mogelijk zijn of blijven, kan de overheid dan ook niet geven. Nederland zal wel zo veel mogelijk er naar streven de condities te scheppen die het bedrijfsleven nodig heeft om effectieve middelen en methoden op de markt te kunnen brengen.

Vanuit dit uitgangspunt is de visie dat verdere investeringen in *speciality crops* de Nederlandse agrosector helpen om robuust en gereed te zijn voor een liberaler landbouwbeleid. Het Expert Centre voor Speciality Crops kan ook nationaal en internationaal gangmaker zijn in het streven naar 'Innovatie voor verduurzaming' en aansluiting zoeken bij andere initiatieven zoals het Platform Duurzaam Voedsel.

De Nederlandse overheid heeft in samenwerking met het bedrijfsleven een instrumentarium ontwikkeld voor ondersteuning en ter bevordering van de kleine toepassingen. Deze instrumenten zijn belegd bij de Plantenziektenkundige Dienst / nieuwe VWA. Naast de instandhouding van het Loket Kleine Toepassingen draagt de overheid substantieel bij aan het Fonds Kleine Toepassingen en levert zij het secretariaat. Ook heeft de Nederlandse overheid een internationale functie in het netwerk van de “minor uses” en initieert zij de nieuwe initiatieven c.q. werkt zij samen met andere overheden bij het zoeken naar oplossingen voor kleine gewassen. Daarbij benut zij maximaal haar eigen netwerk (denk aan residuen) maar ook het internationale netwerk en de inzet van het bedrijfsleven.

d. Ondersteunende instrumenten voor gewasbeschermingsoplossingen voor *speciality crops*

In de afgelopen jaren zijn in samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven tal van instrumenten uitgewerkt en ontwikkeld die behulpzaam zijn bij het verkrijgen van toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen in *speciality crops* en aldus ondersteunend zijn bij het kunnen telen van *speciality crops* in Nederland.

- Het **Fonds Kleine Toepassingen** levert financiële bijdragen ten behoeve van onderzoek en toelating van gewasbeschermingsmiddelen in *speciality crops*. Het secretariaat van het Fonds ligt bij de Plantenziektenkundige Dienst.
- De **internationale functie “minor uses” van de Plantenziektenkundige Dienst**: zij wisselt ervaringen uit met andere overheden, zet projecten tussen lidstaten op met als doel zo optimaal mogelijk toelatingen te verkrijgen voor “minor uses” en om beleidsmatige oplossingen aan te dragen.
- De **Stichting Trustee Bijzondere Toelatingen** treedt op als aanvrager van toelatingen voor kleine toepassingen en biedt daarmee een oplossing voor mogelijke risico’s van aansprakelijkheidsstelling.
- Het **Loket Kleine Toepassingen** bij de Plantenziektenkundige Dienst / nieuwe VWA adviseert telers / sectoren en producenten van gewasbeschermingsmiddelen over uit te voeren onderzoek, extrapolatiemogelijkheden en bemiddelt in de uitwisseling van onderzoeksrapporten binnen en buiten de Europese Unie. Daarnaast wordt vanuit de Plantenziektenkundige Dienst een actieve bijdrage geleverd aan de EU Minor Use groep.
- De **Ctgb Helpdesk** helpt aanvragers met adviezen over de samenstelling van een aanvraagdossier en bij de keuze van de juiste procedure om tot een toelatingsaanvraag in Nederland te komen.

e. Aanvragen toelatingen gewasbeschermingsmiddelen voor *speciality crops*

De gewasbeschermingsmiddelenindustrie in Nederland zet zich actief in om innovatieve technologie en producten in Nederland op de markt te brengen. Verder werkt de industrie vanuit Product Stewardship mee aan de verduurzaming van productiesystemen waarin hun producten worden gebruikt.

Tevens spant de gewasbeschermingsmiddelenindustrie zich in om toelatingen voor *speciality crops* te realiseren en maakt daarbij ook optimaal gebruik van de mogelijkheden van extrapolatie en andere faciliteiten.

Voorzover economische overwegingen zich verzetten tegen eigen investeringen in toelatingen voor *speciality crops*, werkt de gewasbeschermingsmiddelenindustrie binnen haar mogelijkheden mee aan de totstandkoming van toelatingen waarin door de sectoren wordt geïnvesteerd.

Vanuit Nederlandse vestigingen van producenten van gewasbeschermingsmiddelen zal worden gestimuleerd dat internationaal de keuze voor Nederland wordt gemaakt als het gaat om investeringen in landbouwkundig onderzoek en toelatingsaanvragen voor kleine toepassingen.

f. Afhandeling toelatingsaanvragen gewasbeschermingsmiddelen voor *speciality crops*

Het Ctgb staat voor de kundige beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen en biociden en draagt daarmee bij aan een verantwoord gebruik hiervan op nationaal en Europees niveau, met het oog op veiligheid van de gebruiker, de volksgezondheid en het milieu.

Onder de nieuwe Europese Verordening 1107/2009 zullen gewasbeschermingsmiddelenproducenten actief een keuze maken voor het opstellen van de zonale beoordeling voor alle middelen op basis van een werkzame stof binnen een zone. Daarnaast zullen ze, zoals dat ook mogelijk is onder Richtlijn 91/41/EEG, actief een keuze maken voor de nationale autoriteit voor het opstellen van het beoordelingsrapport van een werkzame stof voor registratie in de Europese Unie. Het Ctgb wil zich voor de zonale beoordeling met name richten op middelen voor *speciality crops*.

Het Ctgb deelt zijn kennis en ervaring met andere belanghebbenden en draagt daarmee bij aan de optimalisering van het toelatingsproces en de toelatingsmethodieken in Europa en Nederland.

Het Ctgb zet zich in om via haar Helpdesk en in de dagelijkse werkwijze zo veel mogelijk doelstellingen van het Expert Centre te helpen verwezenlijken.

3. Activiteiten

Vanuit bovengenoemde verschillende rollen in het Expert Centre voor Speciality Crops streven genoemde partijen er naar:

- a. Gezamenlijk een virtueel Expert Centre voor Speciality Crops te vormen met behoud van ieders eigen organisatie en verantwoordelijkheid;
- b. Het Nederlandse Expert Centre nationaal en internationaal op de kaart te zetten als bij uitstek gespecialiseerd in kennis en innovatie op het gebied van *speciality crops*;
- c. Het Nederlandse Expert Centre binnen de EU herkenbaar te laten worden resp. deze herkenbaarheid te versterken, onder meer via een Engelstalig **centraal internetportaal** en op alle beschikbare websites van ondersteunende organisaties;
- d. Aantrekkelijk te blijven en aantrekkelijker te worden voor internationaal opererende ondernemingen en organisaties om nieuwe technologie en innovaties in Nederland onderzocht en tot de markt toegelaten te krijgen;
- e. Een **snelle gecoördineerde procedure** aan te bieden vanaf landbouwkundig onderzoek tot en met een beslissing op een aanvraag, waarbij alle beschikbare instrumenten zo goed mogelijk worden ingezet;
- f. Met dit oogmerk diverse **bestaande procedures kritisch tegen het licht te houden** en aanpassingen door te voeren waarmee efficiëntie en kostenbesparing zou kunnen worden bereikt;
- g. Een of meer partners te vinden in andere Europese lidstaten die complementair kunnen zijn in teelten over de gehele Europese Unie;
- h. De rol van Nederland als Expert Centre voor Speciality Crops te onderstrepen via een actieve deelname in de diverse Europese fora, zoals de EU Minor Use Groep en de Federaties van partijen op Europees niveau.
- i. Op korte termijn een notitie bij de Europese Commissie aan te bieden voor de op te zetten studie naar een EU Fonds voor kleine toepassingen.

4. Tijdslijn, financiering en rapportage

a. Tijdslijn

Snelle gecoördineerde procedure vanaf landbouwkundig onderzoek tot en met een beslissing op een aanvraag			
	Wat	Wanneer	Wie
I	Samenvattende notitie	Juli 2010	Stuurgroep
	Deelaspect "Bestaande procedures kritisch tegen het licht houden"	September 2010	Ctgb / PD / LTO / Nefyto
	Implementatie	December 2010	

Internet-portaal			
	Wat	Wanneer	Wie
II	Eerste opzet	Juni 2010	Nefyto
	Verdere uitbouw	Juni - december 2010	Stuurgroep

Partners in andere Europese lidstaten			
	Wat	Wanneer	Wie
III	Overzicht met activiteiten en contacten met partners	Augustus 2010	PD / nVWA LTO Nederland

NL rol in EU fonds voor kleine toepassingen			
	Wat	Wanneer	Wie
IV	Betrokkenheid bij opzet studie Europese Commissie	voorjaar 2010	LNV
	Vorbereiden betrokkenheid NL	2010 / 2011	LNV

b. Financiering

Omdat het Expert Centre voor Speciality Crops een virtueel kennisnetwerk betreft, met behoud van de zelfstandigheid van de onderliggende organisaties, is het uitgangspunt van de initiatiefnemers dat de financiering van de activiteiten vanuit bestaande budgetten zal plaatsvinden. Hooguit zal binnen de verschillende budgetten sprake zijn van een reallocatie van bestaande kosten.

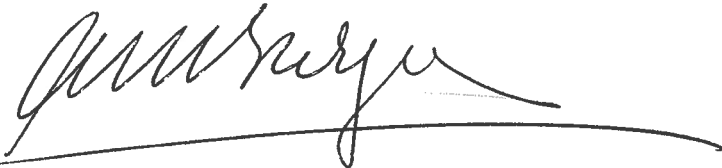
Enige uitzondering hierop is dat initiatiefnemers en het Bestuur van de Stichting Kleine Toepassingen de mogelijkheden onderzoeken om - voorzover passend binnen de gestelde kaders - niet gebruikte financiële middelen uit het Fonds Kleine Toepassingen beschikbaar te kunnen stellen voor het realiseren van project II – Internet-portaal.

c. Rapportage

Over de totstandkoming binnen Nederland van een Expert Centre voor Speciality Crops zal worden gerapporteerd door middel van een gezamenlijke slotconclusie van de Stuurgroep, alsmede de uitwerkingen van de onderdelen I, II, III en IV.

Ondertekening Memorandum of Understanding inzake de totstandkoming binnen Nederland van een Expert Centre voor Speciality Crops

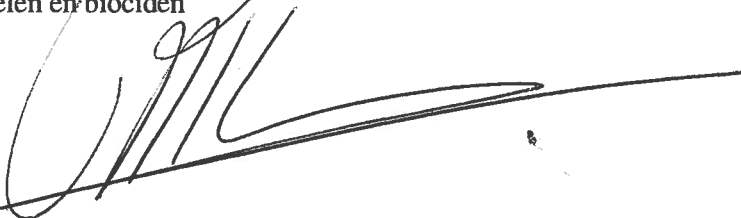
Het Ministerie van LNV, vertegenwoordigd door de Minister, namens deze mevrouw A.M. Burger, Directeur Generaal van het Ministerie van LNV

Wageningen Universiteit en Researchcentrum – met name de Plant Sciences Group, PRI en PPO, vertegenwoordigd door J.E. van den Ende, directeur Plant Sciences Group

College voor de Toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, vertegenwoordigd door P.A.E. van Erkelens, plv. voorzitter van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

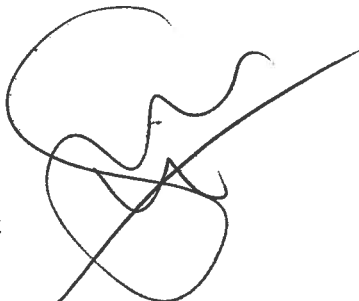
LTO Nederland, vertegenwoordigd door J.J.J. Langeslag, voorzitter Werkgroep LTO Gewasbescherming

Plantum NL, vertegenwoordigd door A.C. van Elsen, directeur Plantum NL

Nefyto, vertegenwoordigd door M.G. Smit, voorzitter Algemeen Bestuur Nefyto

Noordwijkerhout
14 juni 2010